

חתניו לוקחי בנותיו, כמו כ"ק אאזמו"ר הרב צמח צדק הי" דר ברחוב אחרת, וכן כולם.

אחרי הסתלקות כ"ק אדמו"ר האמצעי זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשרפו הבתים שלו¹⁰⁹, ובנו בית ממוצעת, ובה גרה כבוד הרבנית שיינא עם בנה הרב ר' ברוך⁴⁰ (הובא לעיל¹¹⁰). וכ"ק הרב צמח צדק דר לו במקומו הראשון¹¹¹, ובנו הרב ר' ברוך שלום⁷⁰ והרב ר' יהודא ליב⁸³ והרב ר' חיים שניאור זלמן⁷¹, שהיו אז אחר חתונתם, דרו גם במקומות שונות בעיר.

ובשנת תקצ"ד (או סוף תקצ"ג)¹¹² קנה¹¹³ לו כ"ק אדמו"ר הרצ"צ חלקת אדמה (במקום שעתה אולם הגדול שבו לומדים תלמידי המוסד תומכי-תמימים¹¹⁴), לבנות עלי' בית דירה לעצמו. וכפי האגדה שסיפר לי זקן אחד (מראדאמיסיל¹¹⁵), הוא הי' באותו מעמד¹¹⁶, וכמה מעשיות שמעתי ממנו, וזכרונם בא באחד מספרי הימים שלי דשנת תרס"ח-ט בערך¹¹⁷), שהבית נגמרה בתחילת אדר תקצ"ד, וכ"ק אדמו"ר לא הי' עוד בחפצו לکنוס בהבית וכא"ז הרבנית מ' ח'י' מוסיא ז"ל היתה אז מעוברת עם בנה כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש, והלכה להבית החדשה (ועדיין לא הי' שם מאומה מכלי בית),

הנ"ל ע"פ

(115) שמו ר' נחום. נולד תקפ"ו לערך. אדמו"ר הצמח-צדק ברכו באריכות ימים «וראה להלן ע' קיט הערה 75). בשנת תרס"ח, בהיותו בן 82, הגיע לליובאוויטש - שם כינוהו "דער אלטער" [=הישיש] - וסיפר הרבה סיפורים, דברים שלא היו ידועים קודם לכן (וראה הערה הבאה). מסופר ששהה במשך שלוש שעות ביחידות אצל אדמו"ר מהורש"ב, לו הביא כתבים של הרה"ק ר' משה בן אדמו"ר הזקן. זמן לא רב לאחר ביקורו זה - נפטר. כעבור שנים, כשקיבל אדמו"ר (מהוריי"צ) ג"ע את הנשיאות והי' ברוססוב, העיד שבירר את סיפוריו והכל אמת. אודותיו ראה: "ספר השיחות תרפ"ט" ע' 59. "בית משיח" גל' 241 ע' 48. שם גל' 242 ע' 40. גל' 324 ע' 54 ובנסמן שם בהערה 14. ועוד.

(116) ראה להלן בע' פד צילום מרשימת תרס"ח, ובנסמן בסוף הערה הבאה.

(109) סקירה על תולדות התצר והנוסחאות שבוה התפרסמה ב"בית משיח" גל' 363 ע' 36-37.

(110) ע' לב.

(111) ליד השוק, במקום שאחר-כך עמד בית-הדואר (ראה "בית משיח" שבהערה הקודמת).

(112) כך גם בספר השיחות תרצ"ט ע' 326, וראה הנסמן שם (וב"בית משיח" שבהערה 109) שלפי נוסח אחר היה זה בשנת תקצ"ב.

(113) הכוונה ששכר את השטח מאדון העיירה (ראה "בית משיח" שבהערה 109, ע' 38).

(114) בצוואתו הורה אדמו"ר הצמח-צדק שלא ידור אף אחד מצאצאיו במקום ביתו, "אלא יהי' מקום ת"ת לתשב"ר, או בית מדרש, או שום דבר שבקדושה אחר", ובשנת תרס"ג פירש זאת אדמו"ר (מהוריי"צ) ג"ע שהכוונה "שלא ידור, כ"א ת"ת, היינו תומכי-תמימים" (אגרות-קודש שלו חלק יג ע' א, יג. וראה "ליובאוויטש וחילי" ע' 97 הערה 3).